

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 437/08-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. decembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť J. B., P., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátkou JUDr. Z. S., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 6 Tpo 54/2008-128 z 12. júna 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júla 2008 doručená sťažnosť J. B., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Tpo 54/2008 z 12. júna 2008.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru, odboru vyšetrovania B. (ďalej len „vyšetrovateľ“) sp. zn. ČVS: PPZ-66/BOK-B-2007 z 19. decembra 2007 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre zločin ublíženia na zdraví formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 155 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v štádiu prípravy.

Sťažovateľ bol uznesením Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 53/2007 z 21. decembra 2007 vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), kde sa nachádza dodnes. Sťažovateľ uvedené uznesenie okresného súdu napadol sťažnosťou zo 7. januára 2008, ktorá bola uznesením krajského súdu sp. zn. 0 Tp 53/2007 z 28. januára 2008 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá ako nedôvodná.

Sťažovateľ podal prostredníctvom svojej advokátky 3. apríla 2008 na Okresnej prokuratúre P. žiadosť o prepustenie z väzby, ktorej dozorujúci prokurátor nevyhoviel a predložil ju sudcovi pre prípravné konanie na rozhodnutie. Okresný súd na verejnom zasadnutí uznesením č. k. 0 Tp 53/07-110 z 13. mája 2008 rozhodol, že sťažovateľ sa ponecháva vo väzbe, a jeho žiadosť o prepustenie z väzby zamietol. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 6 Tpo 54/2008 z 12. júna 2008. Krajský súd sťažnosť zamietol ako nedôvodnú a svoje rozhodnutie odôvodnil okrem iného tým, že „... konkrétne dôvody väzby obvinených tak, ako sú rozvedené v uznesení o ich vzatí do väzby, sa nezmenili...“.

Sťažovateľ vidí porušenie svojich práv v tom, že uznesenie krajského súdu nie je dostatočne odôvodnené, nie je z neho zrejmé, na základe ktorých konkrétnych skutočností ho krajský súd ponechal naďalej vo väzbe, v odôvodnení len odkazuje na predchádzajúce rozhodnutie okresného súdu, ktoré sa opiera o rovnaké dôvody ako napadnuté rozhodnutie krajského súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 6 Tpo 54/2008 z 12. júna 2008, ktoré však neboli podľa tvrdenia sťažovateľa preukázané. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukázal

na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach, v ktorých bola preskúmaná dôvodnosť trvania väzby.

Podľa názoru sťažovateľa krajský súd dôsledne neskúmal skutočnosti svedčiace pre a proti ďalšiemu trvaniu jeho väzby a jeho rozhodnutie nie je založené na konkrétnych skutočnostiach, ale na abstraktnej úvahe.

Sťažovateľ preto žiadal, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a rozhodol týmto nálezom:

„Uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 12. 06. 2008, sp. zn.: 6 Tpo 54/2008-128 bolo porušené základné právo sťažovateľa – J. B., nar..., na osobnú slobodu, garantované čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy SR a čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 12. 06. 2008, sp. zn.: 6 Tpo 54/2008-128 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie.

Krajský súd v Trenčíne je povinný zaplatiť sťažovateľovi – J. B., nar..., trovy konania a právneho zastúpenia na účet jeho právnej zástupkyne - JUDr. Z. S.,... B., vedený v... B., pobočka B., č. ú.:..., takisto do dvoch mesiacov od doručenia nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu sťažnosť je zjavne neopodstatnená vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v posudzovanom prípade ide o krajský súd rozhodujúci o žiadosti o prepustenie z väzby) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Z čl. 127 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (napr. II. ÚS 55/98).

Predmetom sťažnosti je tvrdené porušenie práva sťažovateľa na osobnú slobodu garantovaného v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a v čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 6 Tpo 54/2008-128 z 12. júna 2008.

Z citovaných ustanovení čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru vyplýva, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“. V tomto bode dohovor v zásade odkazuje na vnútroštátne právo a ukladá povinnosť vyhovieť jeho hmotnoprávnym a procesným ustanoveniam. Okrem toho

požaduje, aby každé opatrenie, ktorým je jednotliviec pozbavený slobody, bolo zlučiteľné s účelom čl. 5, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (napr. K. - F. c. Nemecko, 1997).

Článok 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. marca 1997, § 43). Každé pozbavenie osobnej slobody zároveň musí byť v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou (Morsink v. Holandsko z 11. mája 2004).

Európsky súd pre ľudské práva opakovane uviedol, že pokiaľ ide o „dôvodné podozrenie (raisons plausibles de soupçonner/reasonable suspicion)“, ktoré uvádza čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru a ktoré je podmienkou sine qua non regulárnosti držania vo väzbe, toto ustanovenie nepredpokladá, že polícia zhromaždila dostatočné dôkazy pre vznesenie obvinenia buď v okamihu zatknutia, alebo počas zadržania (napr. Erdagöz c. Turecko, 1997, Brogan a ďalší c. Spojené kráľovstvo, 1988). K tomu, aby podozrenie bolo dôvodné, musia existovať skutočnosti alebo informácie spôsobilé presvedčiť objektívneho pozorovateľa, že daná osoba mohla spáchať trestný čin (pozri cit. Erdagöz, ďalej Campbell a Hartley c. Spojené kráľovstvo, 1990).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd nezistil medzi dôvodmi a skutočnosťami, ktoré sťažovateľ uvádzal v konaní pred ústavným súdom, žiadny taký dôvod alebo skutočnosť, ktoré by mohli spochybníť právne závery krajského súdu o existencii relevantnosti uvedených zákonných dôvodov väzby alebo by sa inak javili ako zjavne neodôvodnené či svojvoľné. Ústavný súd konštatuje, že z obsahu predmetnej sťažnosti sťažovateľa, ktorý bol kvalifikovane právne zastúpený, nie sú zrejmé žiadne konkrétne skutočnosti, z ktorých by vyplývala sťažovateľova argumentácia o tom, že „*prvostupňový súd a rovnako jemu nadriadený súd sa uvedenou argumentáciou nijak nevysporiadal, zároveň neuviedol jediný dôvod, prečo považuje môj pobyt na slobode za nebezpečný*

z trestno-procesného hľadiska. Jediné, čo skonštatovali, bolo to, že dôvody, pre ktoré som bol vzatý do väzby, aj naďalej existujú.“

Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (I. ÚS 100/04).

Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí brať ústavný súd do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00).

Opierajúc sa o skutočnosti uvedené v sťažnosti a opierajúc sa o skutočnosti, ktoré vyplývajú z obsahu napadnutého uznesenia krajského súdu, ktoré bolo pripojené právnym zástupcom sťažovateľa k predmetnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že označený všeobecný súd bol príslušný na vydanie napadnutého rozhodnutia týkajúceho sa väzby sťažovateľa a proti osobe, ktorá sa brala do väzby, teda proti sťažovateľovi bolo vznesené obvinenie. Sťažovateľ bol vzatý do väzby pre dôvody uvedené v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a) a b) Trestného poriadku, pričom uvedené väzobné dôvody v rozhodnutí krajského súdu č. k. 6 Tpo 54/2008-128 sa podľa § 71 ods. 1 písm. a) a b) Trestného poriadku konkrétne zdôvodnili tak, že „... nenastala totiž žiadna zmena v konkrétnych skutočnostiach odôvodňujúcich obavu z následkov uvedených v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a), b), c) Tr. por. a ani okolnosť, že bolo ukončené vyšetrovanie uvedený záver v podstatnom smere neovplyvňuje... obava z následkov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), b) Tr. por. u oboch obvinených... bola vyvodená z existencie dôvodného podozrenia, že stíhaný skutok spáchali, z jeho povahy a spôsobu, akým mal byť spáchaný, z existencie hrozby vysokého trestu, tiež z okolností súvisiacich s pobytom obvinených... z okolnosti existencie kriminálneho

prostredia, v ktorom sa nielen vo veci vypočutí svedkovia, ale aj obidvaja obvinení pohybovali a z toho vyplývajúceho vzájomného prepojenia ich rôznych legálnych i nelegálnych aktivít...“.

K uvedeným skutočnostiam vo vzťahu ku krajskému súdu ústavný súd poznamenáva, že pokiaľ sťažovateľ namietal porušenie označených základných práv uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 54/2008 z 12. júna 2008, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ vo svojej sťažnosti neuviedol žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné usudzovať, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu, ktoré obsahuje odôvodnenie, sa vyznačuje takými nedostatkami, ktoré by odôvodňovali záver o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a v konečnom dôsledku o porušení označených práv sťažovateľa, ako to tvrdil vo svojej sťažnosti. Z uvedeného rozhodnutia krajského súdu nevyplýva, že by sa krajský súd osobitne opieral o skutočnosti, ktoré sú podľa názoru sťažovateľa *„účelové a tendenčné a ničím nepodložené“*, preto ani námietka sťažovateľa o tom, že *„väzobné súdy, ktorých postup týmto napádam, síce dodržali formálne podmienky obmedzenia mojej osobnej slobody ustanovených zákonom, avšak ich rozhodnutia považujem za nedostatočne odôvodnené, teda nepreskúmateľné, založené na abstraktných úvahách, teda non lege artis...“* v konaní pred krajským súdom vzhľadom aj na celkové okolnosti daného prípadu nemohla byť zo strany ústavného súdu akceptovaná. Krajský súd sa zaoberal i jednotlivými dôvodmi, ktoré viedli okresný súd k vydaniu tohto rozhodnutia o väzbe sťažovateľa a jeho spoluobvineného, a v odôvodnení napadnutého uznesenia okrem iného uviedol, že: *„Hodnotiac všetky uvedené okolnosti jednotlivo i v ich súhrne, najmä však skutočnosť, že konkrétne dôvody väzby obvinených tak, ako sú rozvedené v uznesení o ich vzatí do väzby, sa nezmenili, je väzba obvinených J. D. a J. B. v tomto štádiu trestného stíhania z už uvedených dôvodov stále adekvátnym zabezpečovacím opatrením...“*

Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre viackrát zdôraznil, že právo na odôvodnenie rozhodnutia neznamena, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď, alebo že odvolací súd musí podrobne zopakovať všetky dôvody, na základe ktorých rozhodol súd prvého stupňa (pozri RUIS TORIJA v. Španielsko, GEOGIDIAS v. Grécko ap.).

Keďže skutočnosť, že sťažovateľ sa so závermi a názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, bolo potrebné v tejto časti sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd nepovažuje právne závery krajského súdu za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s čl. 5 ods. 1 dohovoru a čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy. Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi námietkami sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom a jeho právom podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru a základnými právami podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy.

Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2008